

Ko su evlije i koje su njihove doredže?

[Bosanski – Bosnian – بوسني]

www.islamqa.info

Prijevod:

Mirza Musić

Revizija:

Ersan Grahovac

2014 - 1435

IslamHouse.com

﴿من هم الأولياء وهي درجاتهم﴾

« باللغة البوسنية »

موقع الإسلام - سؤال وجواب

ترجمة:

مرزا موستن

مراجعة:

أرسان غراهوفاتس

2014 - 1435

IslamHouse.com

Ko su to evlije, i koji su njihovi stepeni?

Pitanje:

Nadam se da će te mi moći pojasniti sljedeće stvari:

- 1) Ko su to Allahovi štićenici – evlije?¹
- 2) Koji su stepeni evlijaluka – štićenništva?
- 3) Da li je dozvoljeno nazivati evlije „Allahovim drugovima“?

Odgovor:

Zahvala pripada Allahu,

Prvo:

Allahove evlije, najjasnije i najsažetije rečeno, su posjediooci imana i bogobožnosti, oni koji su svjesni da ih Allah nadgleda u svakoj situaciji, pa ispunjavaju Njegove naredbe i klone se Njegovih zabrana.

Uzvišeni Allah je rekao: ***I neka se ničega ne boje i ni za čim nek ne tuguju Allahovi štićenici, oni koji budu vjerovali i koji se budu Allaha bojali, za njih su***

¹ Evlije je množina od riječi (velijj) što znaci štićenik.

dobre vijesti i na ovom i na onom svijetu – Allahove riječi niko ne može izmijeniti – to će, zaista, veliki uspjeh biti.²

Hafiz Ibn Kesir, Allah mu se smilovao, u djelu *Tefsirul-Kuranil-'azim* je rekao: „Uzvišeni nas je obavijestio da su Njegovi štićenici oni koji budu vjerovali i koji se budu Njega bojali, kao što ih je Njihov Gospodar opisao, pa svaki onaj koji bude bogobožazan on je Allahov štićenik, i zato: ***neka se ničega ne boje***, od onoga što dolazi u budućnosti od strahota Sudnjega dana, ***i ni za čim nek ne tuguju***, od onoga što je ostalo iza njih na dunjaluku.³

Abdullah ibn Mes'ūd, Ibn Abbas i mnogi drugi od ispravnih prethodnika, su kazali: „Allahovi štićenici su oni koji, kada ih vidiš sjetiš se Allaha.“

Ovo se takođe prenosi u hadisu koji se seže do Poslanika, sallallahu ‘alejhi ve sellem. Prenosi se od Ebu Hurejre, neka je Allah zadovoljan njime, da je rekao: Allahov Poslanik, sallallahu ‘alejhi ve sellem, je rekao: **„Zaista od Allahovih robova postoje robovi kojima će zavidjeti vjerovjesnici i šehidi.“** Pa bi rečeno: **„O Allahov Poslaniče, reci nam ko su oni, ne bi li ih zavoljeli.“** Reče: **„To su ljudi koji se međusobno zavole**

² Sura Junus, 62-64.

³ Život na ovom svijetu.

bez materijalnog interesa i rodbinskih veza, lica će im od svjetlosti biti, i biće na minberima od svjetlosti, neće strahovati kada ostali ljudi budu strahovali, niti će se žalostiti kada se ostali ljudi žalostili budu.“ Zatim je proučio: *I neka se ničega ne boje i ni za čim nek ne tuguju.*⁴

Drugo:

Štićeništvo se stepenuje shodno jačini vjerovanja nekog od robova i njegove bogobožnosti, tako da svaki vjernik ima udio u Allahovom štićeništvu, Njegovoj ljubavi i blizini. Taj udio se razlikuje shodno dobrim djelima, bilo da su ta djela tjelesna ili djela srca kojima se približava Allahu. Na osnovu toga štićeništvo možemo podijeliti u tri kategorije:

1. Stepen onih koji su sebi nepravdu nanijeli. Tu spada vjernik koji je činio grijeh, takvom pripada od štićeništva shodno njegovom vjerovanju i dobrim djelima.
2. Osrednji, a to je vjernik koji je izvršavao Allahove naredbe i klonuo se zabrana, ali se nije trudio da izvršava dobrovoljna dobra

⁴ Bilježi ga Ebu Davud, sa dobrim lancem prenosilaca, a el-Albani ga je ocijenio vjerodostojnim u djelu – *Es-Silsiletu es-Sahihah*, 7/1369., završen skraćeni citat uz preneseno značenje.

djela, tako da je ovaj većeg stepena nego prethodni.

3. Onaj koji prednjači u dobru, a to je onaj koji čini dobrovoljna djela pored obaveznih, te djelima koja čini srcem Allaha, Silnog i Uzvišenog radi, dosegne velike stepene. Takav se nalazi u najvećim stepenima šticeništva. Nema sumnje da je vjerovjesništvo od najvećih stepena Allahova šticeništva.

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, kako se navodi u djelu *Medžmu'ul-Fetava*, je rekao: „Ljudi se stepenuju u tri kategorije: Onaj koji sebi nepravdu čini, muktesid i onaj koji prednjači u dobru.

Onaj koji sebi nepravdu čini je grijeshnik koji ostavlja ono što mu je naredeno ili čini ono što mu je zabranjeno.

Muktesid je onaj koji izvršava naredbe i kloni se zabrana.

Onaj koji prednjači u dobru se približava Allahu koliko je god u mogućnosti, izvršavajući obaveze i ono što je pohvalno, a ostavljajući zabranjene i pokuđene stvari.

Međutim, muktesid kao i onaj koji prednjači u dobru imaju poneke od grijeha koji im budu izbrisani pokajanjem, a Allah voli one koji se kaju i voli one koji

se čiste, ili dobrim djelima koja brišu loša, ili nedaćama koja su iskup za grijehе ili nečim drugim mimo toga.

Svaka od ove dvije grupe, muktesidi i oni koji prednjače, su od Allahovih šticećenika koje je Allah spomenuo u Svojoj knjizi kada je rekao: ***I neka se ničega ne boje i ni za čim nek ne tuguju Allahovi šticećenici, oni koji budu vjerovali i koji se budu Allaha bojali.***, tako da je definicija Allahovih šticećenika da su oni: bogobožni vjernici.

Međutim, oni se dijele na “obične“, a to su muktesidi, i “posebne“, a to su oni koji prednjače, iako su oni koji prednjače u najvećim stepenima poput vjerovjesnika i iskrenih.

Vjerovjesnik, neka je na njega i sve njegove sljedbenike Allahov salavat i selam, spomenuo je ove dvije skupine u hadisu kojeg bilježi el-Buhari u svom *Sahihu* od Ebu Hurejre, neka je Allah zadovoljan njime, od Vjerovjesnika, sallallahu ‘alejhi ve sellem, da je rekao: **'Allah je rekao: 'Onaj koji neprijateljuje s Mojim šticećenikom Ja mu objavljujem rat! Neće Mi se rob približiti ničim kao izvršavanjem ono što sam mu naredio. Zatim će mi se nastaviti približavati dobrovoljnim djelima sve dok ga ne zavolim; a kada ga zavolim bit ću sluh kojim sluša, vid kojim gleda, ruka koju pruža, noga kojom hodi. Mnome će slušati i**

gledati, mnome će uzimati i mnome će hoditi.⁵ Ako me za nešto zamoli zasigurno ću mu to dati, a ako kod mene utočiste potraži zasigurno ću mu utočište dati. Nisam ni za šta toliko oklijevao⁶ kao kada trebam usmrtiti dušu moga roba vjernika, on ne voli smrt, a ja ne volim da ga uznemirim, ali je ona neizbježna.'

Što se tiče onog vjernika koji je prema sebi nepravdu učinio, on ima štíćeništva shodno koliko ima imana i bogobožnosti, kao što pri njemu ima i onog što je suprotno tome shodno njegovim grijesima. Tako se pri jednoj osobi mogu naći dobra djela koja prouzrokuju nagradu, i loših djela koja prouzrokuju kaznu, pa će

⁵ Šejh Muhammed ibn Salih el-Usejmin kaže: „Njegove riječi: 'Bit ću sluh kojim sluša...' , jasno da ne ciljaju bukvano značenje, jer je sluh stvorenja stvoren i odvojen od Allaha, pa šta ovo onda znači? Rečeno je da znači da kada čovjek postane Allahov štíćenik i bude svjestan toga čuvat će svoj sluh, tako da će slušati samo ono čime je Allah zadovoljan. Isto se kaže i za njegov vid, za njegovu ruku i nogu. Rečeno je i da znači da će ga Allah uputiti da koristi svoj sluh, vid, i svoje ruke i noge na ispravan način, što znači da bude upućen u slušanje, gledanje, uzimanje (nečeg rukom) i koračanje, i ovo je značenje ispravnije, tj. da se misli na Allahovu putu čovjeka na ispravno korišćenje ovih organa.“ Vidjeti: *Šerhul-erbeinen-nevevije*, 377.

⁶ Šejh Muhammed ibn Salih el-Usejmin je rekao: „Ovo oklijevanje (od strane Allaha) nije zbog sumnje da li je to dobro, ili zbog sumnje u (Njegovu) moć da učini nešto, već iz milosti prema ovom robu, i zbog toga u istom hadisu kaže: 'On ne voli smrt, a ja ne volim da ga uznemirim, ali je ona neizbježna.'“ Vidjeti: el-Lika'ul-meftuh.

možda biti i nagrađen i kažnjen. Ovo je stav svih ashaba, te stav svih učenjaka islama i ehli sunneta vel-džemata koji su rekli: -,Sigurno u Vatri neće vječno boraviti niko ko je u srcu imao imana makar koliko zrno gorušice.’“⁷

Šejh Ibn el-Usejmin, kako se navodi u djelu *Fetava muhimme* je rekao: „Onaj koji bude vjernik i bogobožazan takav je Allahov šticienik, a ko nije takav taj i nije od Allahovih šticienika, pa ako bi imao nešto od imana i bogobožaznosti imao bi udio u šticienistvu (evlijaluku).“

Treće:

Šticienistvo nije propis koji je vezan za nekog, niti je poseban znak kojim je obilježena određena skupina ljudi, ne dobija se nasljedstvom i oporukom, naprotiv to je stepen pokornih koji počinje u srcu ljubavlju i veličanjem Allaha, Silnog i Uzvišenog, a zatim se oslikava u stvarnosti djelima, tako da onaj koji je takav zarađuje ljubav Uzvišenog Allaha i Njegovo šticieništvo.

Četvrto:

Šticieništvo nije uzrok da čovjek čini zabranjene stvari, niti da ostavi ono što mu je naredeno, naprotiv, ako bi to učinio to bi bio dokaz manjkavosti njegova

⁷ Vidjeti: *Medžmu'ul-fetava*, 10/7., Darul-vefa', treće izdanje.

štićenništva kod Allaha, kao što nije dozvoljeno nikome da se okreće (obraća) onima koje zovu evlijama, a oni to možda i ne zaslužuju, pa ih stavljaju na mjesto vjerovještva tako da im ne odbijaju niti jednu naredbu, niti im se suprostavljaju u mišljenju i stavu. Sve ovo se smatra pretjerivanjem kojeg je Uzvišeni Allah zabranio, i to je od najvećih uzroka zapadanja ljudi u širk.⁸

Neki ljudi čak prelaze i tu granicu pa zapadaju u veliki širk, zbog pogrešnog razumijevanja šticienništva i stepena evlija, pa ih vidiš kako dove (traže molbama) od nekog mimo Allaha, prinoseći im žrtve i kurbane te tavafe⁹ oko njihovih kabura.

Peto:

Što se tiče da nekog oslovimo uopšteno sa “Allahovi drugovi“ misleći na evlije, ne znamo ništa što bi upućivalo na ispravnost ovog naziva, a najbolji Allahovi šticienici su poslanici i vjerovjesnici, zatim ashabi (prijatelji) poslanika Muhammeda, sallallahu ‘alejhi ve sellem, zatim oni koji dolaze nakon njih, zatim oni koji

⁸ Mnogoboštvo.

⁹ Činiti tavaf znači: obilaziti oko nečega radi obožavanja Allaha tim postupkom, ili pak obožavanja te stvari oko koje se obilazi. Tako muslimani obilaze oko Ka'be radi obožavanja Allaha tim postupkom, a mušrici obilaze oko grobova i kipova radi obožavanja onoga oko čega obilaze.

dolaze nakon njih, i ne znamo da se igdje navodi nazivanje nekog od njih sa “Allahovi drugovi”.

Ono što se ispravno prenosi od Vjerovjesnika, sallallahu ‘alejhi ve sellem, jeste naziv “Ehlullah – Allahu bliski robovi” za one koji puno uče Kur'an. Tako da bilježe imam Ahmed i Ibn Madže da je Vjerovjesnik, sallallahu ‘alejhi ve sellem rekao: „**Zaista Allah ima Svoje bliske robove među ljudima (أهلون).**“ Rekoše: „**O Allahov poslaniče, ko su oni?**“ Reče: „**To su oni koji se puno druže sa Kur'anom (ehlul-Kur'an), oni su Allahu bliski i posebni robovi.**“¹⁰ Izraz (أهلون) je množina za riječ (أهل).

Ehlul-Kur'an su oni koji Kuran nauče napamet, a zatim rade po onome što se nalazi u njemu.

Ehlullah su Njemu veoma bliski robovi, koji su Mu privrženi kako dolikuje čovjeku da mu bude privržen.

Allah najbolje zna.

Islam: Pitanje i odgovor.

¹⁰ El-Albani ga je ocijenio vjerodostojnim u *Sahihu* Ibn Madže.